

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 36.631/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 19 februari 2004 door de Voorzitter van het Vlaams Parlement verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorstel van decreet "betreffende de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie" (*Parl. St.*, Vl. Parl., 2003-2004, nr. 2022/1), heeft op 16 maart 2004 het volgende advies gegeven:

STREKKING VAN HET VOORSTEL

Het om advies voorgelegde voorstel van decreet strekt tot regeling van de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, en beoogt bovendien de illegale handel daarin te bestrijden.

Aan het Vlaams Parlement wordt de opdracht verleend om een lijst vast te stellen van de wapens, de munitie en het speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel of de daaraan verbonden technologie, waarvan de in-, uit- en doorvoer verboden zijn (artikel 3, eerste lid). Daarnaast wordt het Vlaams Parlement ermee belast een vergunningstelsel uit te werken voor de in-, uit- en doorvoer van de overige zo-even vermelde wapens, munitie, materieel of technologie (artikel 3, tweede lid), waaromtrent zij de toekennings- en gebruiksvoorwaarden en bijzondere voorwaarden inzake niet-wederuitvoer, vervoer en eindbestemming bepaalt (artikel 4).

In artikel 5, § 1, van het voorstel worden een aantal gevallen opgesomd waarin een aanvraag tot het verkrijgen van een uitvoer- of doorvoervergunning moet worden verworpen. Bij de toekenning van een vergunning moet rekening worden gehouden met een aantal nader omschreven criteria (artikel 5, § 2).

Voorts wordt de informatieuitwisseling met de landen van de Europese Unie geregeld (artikel 6). In artikel 7 wordt voorzien in de mogelijkheid een "administratieve vergoeding" op te leggen voor het behandelen van de vergunningsaanvragen of het toekennen van de vergunning.

Krachtens artikel 8 kan de Vlaamse regering onverminderd de algemene voorwaarden die door het Vlaams Parlement zijn vastgesteld, bijzondere voorwaarden opleggen voor de toekenning of het gebruik van de vergunningen, terwijl de regering krachtens artikel 9 in, naargelang het geval, bijzondere of uitzonderlijke omstandigheden, de "geldigheid" van de lopende vergunningen kan schorsen of intrekken. Voorts worden een aantal gevallen bepaald waarin de in-, uit- of doorvoervergunningen kunnen worden geweigerd (artikel 11).

Een afzonderlijk hoofdstuk is gewijd aan de bestrijding van de illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie. Daartoe wordt eenieder die "in Vlaanderen verblijft" verboden om, ongeacht de herkomst en de bestemming van de goederen en ongeacht zij op "het Vlaamse grondgebied" komen, wapens, munitie of speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie te verhandelen, uit te voeren of te leveren in het buitenland of met dat doel als tussenpersoon op te treden zonder over een vergunning te beschikken, uitgereikt door de Vlaamse regering (artikel 12, eerste en tweede lid). Die vergunning kan slechts worden toegekend aan erkende wapenhandelaars die aan een aantal in het voorstel omschreven voorwaarden voldoen (artikel 12, derde lid). Aan de Vlaamse regering wordt de bevoegdheid verleend om die vergunning onder bepaalde omstandigheden te beperken, te schorsen of in te trekken (artikel 12, laatste lid). Daarenboven wordt bepaald dat de vergunninghouders de in artikel 12, eerste lid, bedoelde handelingen niet mogen verrichten wanneer zij daardoor "een embargo schenden dat Vlaanderen, België of een internationale organisatie waarvan Vlaanderen of België lid zijn, overeenkomstig de internationale rechtsregels heeft ingesteld" (artikel 13).

Het voorstel bevat ook nog twee strafbepalingen (artikelen 10 en 14), een bepaling betreffende de internationale bevoegdheid van de strafgerechten met betrekking tot de bij artikel 14 bedoelde misdrijven (artikel 15), en bepalingen betreffende de verplichtingen van de krediet- en verzekeringsinstellingen die bij de wapentransacties zijn betrokken (artikel 16), het recht op inlichtingen en inzage van de "bevoegde autoriteiten" (artikel 17) en het toezicht (artikel 18). Tot slot voorziet het voorstel in een rapportageverplichting aan het Vlaams Parlement (artikel 19).

BEVOEGDHEID VAN HET VLAAMSE GEWEST

1. Hoofdstuk II van het voorstel vindt in zijn geheel genomen, bevoegdheidsrechtelijke grondslag in artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 4°, en vijfde lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Op grond van die bepalingen zijn de gewesten bevoegd voor de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en de daaraan verbonden technologie evenals van producten of technologieën voor tweeeërlei gebruik,

.../...

onverminderd de federale bevoegdheid inzake de in- en uitvoer met betrekking tot het leger en de politie en met naleving van de criteria vastgesteld in de Gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer.

2. Ook de accessoire bepalingen vervat in hoofdstuk IV zijn, in hun geheel genomen, conform met de bevoegdheidsverdelende regels.

3. Anders is het gesteld met hoofdstuk III van het voorstel. Dat hoofdstuk betreft de bestrijding van de illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie. Artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 4°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 draagt evenwel niet de gehele aangelegenheid van de internationale wapenhandel aan de gewesten over, maar enkel de in de zo-even genoemde bepaling vermelde aspecten ervan ⁽¹⁾.

Hoofdstuk III van het voorstel, dat overigens ook de territoriale bevoegdheid van het Vlaamse Gewest overschrijdt, dient derhalve te vervallen.

4. In artikel 5, § 1, 1° en 2°, wordt uitsluitend gewag gemaakt van "de externe belangen van Vlaanderen", "de internationale doelstellingen die Vlaanderen nastreeft" en van de "internationale verplichtingen van Vlaanderen".

Al bezitten de gemeenschappen en de gewesten bepaalde bevoegdheden op internationaal vlak, toch dient erop te worden gewezen dat krachtens artikel 167, § 1, van de Grondwet de Koning de leiding van de internationale betrekkingen heeft.

Zoals het Arbitragehof er reeds meerdere malen heeft op gewezen, dienen de onderscheiden wetgevers bij de uitoefening van hun bevoegdheden het evenredigheidsbeginsel in acht te nemen, hetgeen inhoudt dat zij, ook al blijven zij binnen de grenzen van hun bevoegdheden, niet op overdreven wijze afbreuk mogen doen aan de

⁽¹⁾ N. CRUTZEN, "Questions juridiques à propos de la régionalisation des licences d'armes", R.B.D.C., 2003, (101), 105-107.

bevoegdheden die aan de andere wetgevers zijn toegewezen, met name door de uitoefening daarvan onmogelijk of overdreven moeilijk te maken ⁽²⁾.

Gelet op de nauwe samenhang die er bestaat tussen de bij artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 4°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 aan de gewesten toegekende bevoegdheid en de federale bevoegdheden inzake buitenlands beleid, zullen de gewesten, bij de uitoefening van de zo-even genoemde bevoegdheid, ervoor dienen te waken de fundamentele beleidskeuzes van de federale overheid inzake buitenlands beleid niet in het gedrang te brengen.

Er kan derhalve niet worden bepaald dat alleen de belangen van "Vlaanderen" ⁽³⁾ op internationaal vlak in aanmerking moeten worden genomen bij de beslissing tot het al dan niet verlenen van een vergunning. Ook de internationale verplichtingen en belangen van de federale Staat op internationaal vlak dienen in aanmerking te worden genomen ⁽⁴⁾, waarbij niet uit het oog mag worden verloren dat de leiding van de buitenlandse betrekkingen krachtens de Grondwet zelf bij de Koning berust.

Artikel 5, § 1, 1° en 2°, dient derhalve te worden herschreven.

5. Er kan in artikel 18, eerste lid, niet worden verwezen naar de ambtenaren van de administratie der Douane en Accijnzen, nu die ambtenaren ten gevolge van de regionalisering van de aangelegenheid van de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie

⁽²⁾ Zie de rechtspraak aangehaald door J. VELAERS, De Grondwet en de Raad van State, afdeling Wetgeving, 1999, 269, noot 111, en Arbitragehof, nr. 102/99, 30 september 1999, B.9.2; Arbitragehof, nr. 74/2000, 14 juni 2000, B.5.4.; Arbitragehof, nr. 76/2000, 21 juni 2000, B.4.3.; Arbitragehof, nr. 122/2000, 29 november 2000, B.8.; Arbitragehof, nr. 14/2001, 14 februari 2001, B.8.2.; Arbitragehof, nr. 36/2001, 13 maart 2001, B.5.

⁽³⁾ Dat begrip is overigens juridisch niet correct. Er dient te worden verwezen naar de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

⁽⁴⁾ Om conform de Gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer te zijn, wat krachtens artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 4°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 een element van de bevoegdheid van het gewest uitmaakt, dienen overigens de internationale verplichtingen van de lidstaten - in casu België - in aanmerking te worden genomen.

en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, niet langer bevoegd zijn om toezicht te houden op de regelgeving met betrekking tot die aangelegenheid ⁽⁵⁾. Daarenboven kunnen geen andere federale ambtenaren, zoals deze van de Economische Algemene Inspectie, bevoegd worden gemaakt om toezicht uit te oefenen op het decreet dat thans in de vorm van een voorstel voorligt. Behoudens de officieren van gerechtelijke politie, die, krachtens de bestaande federale regels inzake de strafvordering, een algemene toezichtsbevoegdheid hebben, kunnen enkel ambtenaren afhankelijk van het Vlaamse Gewest worden aangewezen om overtredingen van gewestdecreten of hun uitvoeringsbesluiten op te sporen.

Artikel 18, eerste lid, dient derhalve grondig te worden herwerkt.

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. In verschillende artikelen van het voorstel worden aan het Vlaams Parlement opdrachten toegekend om de voorgestelde regeling nader uit te werken. De decreetgever kan evenwel geen normatieve bevoegdheid delegeren aan het Vlaams Parlement, dat slechts een tak is van de decreterende macht. De betrokken aangelegenheden dienen derhalve door de decreetgever zelf te worden geregeld ⁽⁶⁾.

2. Bij de concrete uitwerking van het vergunningenstelsel voor de in-, uit- en doorvoer van de wapens en munitie en het overige speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, zal acht moeten worden geslagen op artikel 11, lid 2, van het Verdrag van 3 februari 1958 tot instelling

⁽⁵⁾ Gelet op de sterke verwevenheid met de douanewetgeving en op het gegeven dat de federale overheid bevoegd blijft voor andere vergunningen voor in-, uit- of doorvoer (artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980), zou daaromtrent wel een samenwerkingsakkoord met de federale overheid kunnen worden gesloten.

⁽⁶⁾ De delegatie aan het Vlaams Parlement kan ook niet worden vervangen door een delegatie aan de Vlaamse regering omdat de gedelegeerde aangelegenheden verband houden met essentiële beleidskeuzen die door de decreetgever zelf dienen te worden gemaakt (zie in dit verband Arbitragehof, nr. 31/2004, 3 maart 2004, B.5.2).

van de Benelux Economische Unie, naar luid waarvan "de vergunningen- en contingentenstelsels voor in-, uit- en doorvoer (...) gelijk (zijn)" ⁽⁷⁾.

3. Binnen de hem toegemeten tijd, waarin nog tal van andere ontwerpen dienden te worden onderzocht met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1° en 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving, niet kunnen onderzoeken of de voorgestelde regeling in al haar aspecten conform is of op een correcte wijze uitvoering geeft aan de Europeesrechtelijke regelingen inzake in-, uit- en doorvoer. Zo rijst de vraag of de voorgestelde regeling geen bepalingen dient te bevatten betreffende de producten en technologieën voor tweeërlei gebruik, waarvan de regeling krachtens artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 4°, eveneens aan de gewesten is overgedragen ⁽⁸⁾

Artikel 2

1. Met betrekking tot de delegatie aan het Vlaams Parlement wordt verwezen naar opmerking 1 van het onderdeel "algemene opmerkingen" van dit advies.

2. In plaats van te bepalen dat de voorschriften die door of krachtens het decreet dat in de vorm van een voorstel voorligt, gelden "in afwijking" van de wet van 5 augustus 1991 (niet: 11 september 1962) betreffende de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, worden de relevante bepalingen van die wet beter opgeheven ⁽⁹⁾.

⁽⁷⁾ Advies nr. 20.027/9 van 28 januari 1991 over een ontwerp van wet "betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik ontworpen materieel, Parl. St., Senaat, 1990-91, 1281/1.

⁽⁸⁾ Zie in dit verband verordening (EG) nr. 1334/2000 van de Raad van 22 juni 2000 tot instelling van een communautaire regeling voor controle op de uitvoer van producten en technologie voor tweeërlei gebruik.

⁽⁹⁾ Die opheffingsbepalingen dienen in een laatste artikel te worden ondergebracht.

Artikelen 3 en 4

Er wordt verwezen naar opmerking 1 van het onderdeel "algemene opmerkingen" van dit advies.

Artikel 5

1. Er wordt, met betrekking tot artikel 5, § 1, 1° en 2°, verwezen naar opmerking 4 van het onderdeel "Bevoegdheid van het Vlaamse Gewest" van dit advies.

2. De in artikel 5 gehanteerde criteria dienen nog meer aan te sluiten bij criteria vastgesteld bij de Gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer.

3. Men late artikel 5, § 2, aanvangen als volgt: "Bij de toekenning van de vergunningen wordt rekening gehouden met ...".

Artikel 6

1. Men vervange, bij de aanvang van de eerste volzin van artikel 6, het woord "Vlaanderen" door de woorden "De Vlaamse regering".

2. De in artikel 6, eerste volzin, bedoelde gedragscode moet worden aangehaald met zijn juiste opschrift, zijnde "Gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer" ⁽¹⁰⁾.

Bovendien bevat die gedragscode slechts één bijlage, zodat de woorden "in bijlage A" moeten worden vervangen door de woorden "in de bijlage".

⁽¹⁰⁾ Behoudens wanneer in artikel 2 een definitie ervan zou worden opgenomen.

3. De vraag rijst of de in artikel 6 bedoelde informatie- en raadplegingsverplichting niet moet worden uitgebreid tot het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Gelijkaardige redenen als die welke de uit het Europese recht voortvloeiende verplichting verantwoorden, lijken immers te gelden ten aanzien van de andere gewesten dan het Vlaamse Gewest.

Artikelen 7 en 8

1. Er wordt verwezen naar opmerking 1 van het onderdeel "algemene opmerkingen" van dit advies.

2. Uit het geheel van artikel 8 lijkt te mogen worden afgeleid dat geval per geval bijzondere voorwaarden, die evenwel nader door de decreetgever zouden moeten worden omschreven (zie opmerking 1 bij artikel 9), kunnen worden verbonden aan de afgifte van een vergunning. Zulks gebeurt dan evenwel niet bij wege van een verordening of bij wege van onderrichtingen aan die diensten die zijn belast met de afgifte van de vergunningen, maar bij een individuele beslissing.

De in artikel 8 van het voorstel voorkomende zinsnede "ofwel via een verordening, ofwel via een onderrichting voor diensten, belast met het afgeven van de vergunning" dient dan ook te vervallen ⁽¹¹⁾.

Artikel 9

1. De beginselen die de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht beheersen, vereisen dat de decreetgever zelf de basisregels vaststelt die de door hem geregelde aangelegenheden beheersen. Daaruit volgt dat in artikel 9 zelf de begrippen "bijzondere omstandigheden" en "uitzonderlijke omstandigheden" zullen

⁽¹¹⁾ Dit neemt niet weg dat bij een rondzendbrief gedragslijnen kunnen worden uitgetekend, onder voorbehoud van een concrete toetsing geval per geval. Zulks dient evenwel niet bij decreet te worden bepaald.

dienen te worden omschreven, in plaats van de invulling van die begrippen geheel over te laten aan de appreciatiebevoegdheid van de Vlaamse regering.

In dit verband moet worden opgemerkt dat het Arbitragehof zich recentelijk bevoegd heeft verklaard om bepalingen te vernietigen of ongrondwettig te verklaren waarbij een wetgever, door de administratieve overheid op te dragen een maatregel te nemen die niet onder haar bevoegdheid valt, aldus een categorie van personen uitsluit van het optreden van een democratisch gekozen vergadering, waarin de Grondwet of de bijzondere wet voorziet ⁽¹²⁾. Het Hof overweegt in dit verband, na de artikelen 17, 20 en 78 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 in herinnering te hebben gebracht, dat "overeenkomstig de beginselen die de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht regelen, de essentiële beleidskeuzen door de wetgevende vergadering (dienen) te worden vastgesteld", waaraan wordt toegevoegd dat de nadere uitwerking daarvan aan de uitvoerende macht mag worden overgelaten ⁽¹³⁾.

Die redenering kan worden doorgetrokken naar het geval dat de decreetgever aan de administratieve overheid een onbeperkte appreciatiebevoegdheid toekent door die bevoegdheid aan geen of slechts uiterst vage criteria te verbinden.

2. In artikel 9, tweede lid, worden de woorden "via onderrichtingen aan de diensten, belast met het afgeven van de vergunningen" beter geschrapt. Het is immers de Vlaamse regering zelf, of eventueel de door haar daartoe gedelegeerde minister, die de vergunning zal schorsen.

Wordt gevolg gegeven aan deze opmerking, dan dient ook artikel 9, derde lid, te worden aangepast.

3. In tegenstelling tot wat in artikel 9, eerste lid, van het voorstel is bepaald, wordt in artikel 9, tweede lid, niet vereist dat de erin bedoelde schorsingsbeslissing formeel zou zijn gemotiveerd.

⁽¹²⁾ Arbitragehof, nr. 31/2004, 3 maart 2004, B.5.2.

⁽¹³⁾ Ibidem, B.5.4.

Gelet op de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen dient evenwel iedere individuele bestuurshandeling uitdrukkelijk te zijn gemotiveerd.

Op grond van de rechtspraak van het Arbitragehof moet worden aangenomen dat het opleggen van deze formele-motiveringsplicht tot de bevoegdheid van de federale wetgever behoort ⁽¹⁴⁾. Het staat derhalve niet aan de decreetgever om bepaalde handelingen te onttrekken van het formele-motiveringsvereiste ⁽¹⁵⁾. Evenmin dient de decreetgever te bepalen dat een bepaalde individuele bestuurshandeling uitdrukkelijk gemotiveerd dient te zijn, aangezien zulks reeds voortvloeit uit de wet van 29 juli 1991, die ook van toepassing is op de gemeenschappen en de gewesten ⁽¹⁶⁾.

Gelet op hetgeen voorafgaat, wordt artikel 9, tweede lid, beter weggelaten, nu de Vlaamse regering reeds op grond van artikel 9, eerste lid, een vergunning kan schorsen. In die laatste bepaling dient de zinsnede ", bij gemotiveerd besluit," te worden weggelaten of dient minstens een referentie te worden toegevoegd aan de wet van 29 juli 1991.

Artikel 10

1. De strafbepalingen worden best achteraan in het voorstel geplaatst.
2. In artikel 10, eerste lid, wordt met betrekking tot de strafmaat op de erin bedoelde overtredingen verwezen naar een federale wet. Die bepaling zou zo kunnen worden geïnterpreteerd dat ze als gevolg heeft dat, wanneer de federale wetgever de in

⁽¹⁴⁾ Arbitragehof, nr. 55/2001, 8 mei 2001, Arbitragehof, nr. 128/2001, 18 oktober 2001, B.14.1 tot B.18.

⁽¹⁵⁾ Er dient overigens aan te worden herinnerd dat artikel 5 van de wet van 29 juli 1991 bepaalt dat dringende noodzakelijkheid het bestuur ervan niet ontslaat zijn handelingen uitdrukkelijk te motiveren.

⁽¹⁶⁾ Indien men het formele motiveringsvereiste desondanks toch in herinnering wil brengen, dient in de tekst van artikel 9, eerste lid, een referentie aan de zo-even genoemde wet te worden toegevoegd, teneinde geen onduidelijkheid te laten ontstaan over de wettelijke grondslag van dat vereiste.

die wet bedoelde straffen wijzigt, zulks ook het geval zou zijn voor de overtredingen die zijn omschreven in het decreet dat thans in de vorm van een voorstel voorligt.

Zulks is evenwel in strijd met het uit de artikelen 14 van de Grondwet en 11, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 voortvloeiende beginsel dat enkel de bevoegde wetgever de straffen kan bepalen op de overtredingen van de normen die hij uitvaardigt.

In artikel 10, eerste lid, dienen de erin bedoelde straffen uitdrukkelijk te worden vermeld, en niet bij wijze van verwijzing ⁽¹⁷⁾.

3. Veeleer dan het begrip "poging" te verruimen, kan in artikel 10, derde lid, een autonome strafbepaling worden opgenomen.

Die bepaling kan aanvangen als volgt:

"Met dezelfde straffen wordt gestraft, hij die ...".

Artikel 11

De verwijzing in artikel 11, 3°, van het voorstel is niet correct ⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁷⁾ Behoudt men desondanks de verwijzing, dan mag artikel 10, eerste lid, enkel zo worden geïnterpreteerd als verwijzende naar de erin bedoelde straffen zoals die van kracht waren op de dag van inwerkingtreding van het decreet dat thans in de vorm van een voorstel voorligt. Dat procédé verdient evenwel omwille van rechtszekerheidsoverwegingen geen aanbeveling.

⁽¹⁸⁾ De woorden "van dit decreet" dienen bovendien te vervallen. Hetzelfde geldt ten aanzien van artikel 11, 5°.

Hoofdstuk III

Gelet op hetgeen is opgemerkt bij opmerking 3 van het onderdeel "Bevoegdheid van het Vlaamse Gewest" van dit advies, dient hoofdstuk III te vervallen.

Artikelen 16 en 17

1. In de artikelen 16 en 17 dienen de woorden "of van de handel daarin zoals bedoeld in hoofdstuk III" te worden geschrapt nu dat hoofdstuk dient te vervallen.
2. Er dient te worden gespecificeerd wat dient te worden verstaan onder het begrip "bevoegde autoriteiten" in de eerste volzin van artikel 17.
3. In artikel 17, tweede lid, dienen de woorden "van dit artikel" te worden ingevoegd tussen de woorden "pogingen tot overtreding" en "worden gestraft".
4. De verwijzing naar artikel 14, in artikel 17, tweede lid, dient te vervallen nu hoofdstuk III uit het voorstel moet worden weggelaten. Wanneer de strafbepalingen worden verplaatst (zie opmerking 1 bij artikel 10), zal ook de referentie aan artikel 10 moeten worden vervangen.

Artikel 18

1. Er wordt verwezen naar opmerking 5 van het onderdeel "Bevoegdheid van het Vlaamse Gewest" van dit advies.
2. Gelet op de artikelen 68 en 69 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 dient de bevoegdheidsdelegatie aan de "minister" in artikel 12, eerste lid, te worden vervangen door een bevoegdheidsdelegatie aan de Vlaamse regering, die, in voorkomend geval, de haar bij die bepaling toegekende bevoegdheid kan subdelegeren aan de betrokken minister.

.../...

Artikel 19

1. In artikel 19, tweede lid, 5°, schrijf men "in het Vlaamse Gewest" in plaats van "in Vlaanderen".
2. In artikel 19, tweede lid, 7°, moet de "Europese gedragscode" met haar volledige en juiste opschrift worden vermeld, behoudens wanneer er in artikel 2 een definitie ervan zou worden opgenomen.
3. In artikel 19, vijfde lid, dient te worden gespecificeerd dat ook het daarin bedoelde zesmaandelijks verslag aan het Vlaams Parlement wordt uitgebracht.

Slotopmerking

In het voorstel worden tal van ingrijpende bevoegdheden aan de Vlaamse regering verleend, zoals het toekennen, weigeren, schorsen en intrekken van de erin bedoelde vergunningen. Het verdient aanbeveling om de essentiële procedureregels die moeten worden gevolgd bij het aanvragen van de vergunningen en bij het daarmee gepaard gaande besluitvormingsproces, in het decreet zelf te regelen. Daarbij zal in het geval van intrekking of schorsing of voorlopige weigering van de vergunning, aandacht dienen te worden besteed aan de naleving van de hoorplicht. Krachtens dat beginsel kan, op grond van een tekortkoming, tegen niemand een maatregel worden genomen die zijn belangen ernstig kan aantasten zonder dat hij vooraf wordt gehoord. Van de aldus bedoelde hoorplicht kan enkel worden afgeweken wanneer de feiten, op basis waarvan de voorgenomen maatregel wordt overwogen, vatbaar zijn voor directe eenvoudige vaststelling door de overheid, wanneer de noodzaak bestaat snel op te treden of wanneer degene tegen wie de maatregel wordt overwogen, niet binnen een redelijke termijn kan worden bereikt ⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁹⁾ Raadpleeg o.m. I. OPDEBEEK, "Het recht van verdediging en het recht om zijn standpunt naar voren te brengen", in I. OPDEBEEK (ed.), *Algemene beginselen van behoorlijk bestuur*, Deurne, 1993, (51), 66-69, met verwijzingen.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT, J. SMETS,	staatsraden,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. STEEN, adjunct-auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS

M. VAN DAMME